

NAUČIMO AKIDU

PITANJA I ODGOVORI

**"ZAR SU ISTI ONI KOJI ZNAJU I ONI KOJI NE ZNAJU?"
(PRIJEVOD ZNAČENJA SURE EZ-ZUMER, 9)**

NAUČIMO AKIDU KROZ PITANJA I ODGOVORE

Autor:

Uvaženi šejh / Abdullah b. Abdur – Rahman el – Džibrin
(Allah mu se smilovao)

Prijevod i obrada:

MSc. Ferid Aljović

2017 – 1439

Uvod

Neizmijerna zahvala pripada Uzvišenom Allahu, Njemu se zahvaljujemo, od Njega pomoć, uputu i oprost od grijeha tražimo i samo se Njemu kajemo. Od Allaha utočište tražimo od zla naših duša i od zla naših djela; koga Allah na Pravi put uputi toga niko u zabludu ne može odvesti, a koga Allah pravedno u zabludi ostavi, toga niko ne može uputiti. Svjedočim da nema drugog božanstva koje zaslužuje da se istinski obožava mimo Allaha i da On Uzvišeni nema druga; i svjedočim da je Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, Njegov rob i Njegov poslanik, a zatim:

Zaista je razumijevanje vjere jedno od najboljih djela i znak je velikog dobra, jer kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Kome Allah želi dobro, pomogne mu da razumije vjeru"**. Hadis prenose Buhari i Muslim.

Zato što se razumijevanjem vjere postiže korisno znanje na kojem se zasniva činjenje dobrih djela, a Uzvišeni Allah je naredio svom Poslaniku, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, da traži da mu se poveća znanje. Kaže Uzvišeni: **"...i reci: O, Gospodaru, povećaj mi znanje"**. Kur'an Časni, sura Ta ha, ajet 114.

Kaže hafiz ibn Hadžer: "Ovo jasno ukazuje na vrijednost znanja, zato što Allah nije naredio Poslaniku da traži povećanje ničeg drugog do znanja". A Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, je predavanja na kojima se uči korisno znanje nazvao džennetskim vrtom i obavijestio nas je da su učenjaci nasljednici poslanika.

Molim Uzvišenog Allaha da ovo djelo bude iskreno radi Njegovog lica, da bude od koristi drugima i molim sve one koji nađu nedostatke ili greške, da me obavijeste, kako bih mogao to ispraviti u narednim izdanjima.

Neka je Allahov blagoslov i mir na našeg poslanika Muhammeda, na njegovu časnu porodicu i na Njegove ashabe (drugove).

Dr. Abdullah b. Abdurrahman el – Džibrin

AKIDA (ISPRAVNO VJEROVANJE)

Pitanje 1: Šta je prvo naređeno ljudima?

Odgovor: Prvo što im je naređeno je da budu pokorni Uzvišenom Allahu, a zbog toga su i stvoreni. Allah je zato uzeo ugovor od ljudi, zbog toga je slao poslanike i zbog toga je spuštao svete knjige (objave).

Kaže Uzvišeni Allah: "**A ljude i džinne sam stvorio samo da Me obožavaju**". Kur'an Časni, sura Ez – Zarijat, ajet: 56.

Pitanje 2: Šta je to pokoravanje?

Odgovor: To znači da radimo sve što Uzvišeni Allah voli i čime je On zadovoljan od riječi i djela, spoljašnjih i unutrašnjih.

Pitanje 3: Navedi nekoliko primjera spoljašnjih i unutrašnjih djela.

Odgovor: Spoljašnja djela, kao: namaz, dova, dobročinstvo roditeljima, klanje kurbana (prinošenje žrtve), naređivanje na dobro, odvrćanje od zla, potpomaganje na dobru i na bogobožnosti.

Unutrašnja djela: Ljubav, strah, nada, oslanjanje, strahopoštovanje, odazivanje.

Pitanje 4: Koji su uslovi za ispravnost djela?

Odgovor: Postoje tri uslova za ispravnost djela, a to su:

- Vjerovanje u Allaha Jednog i Jedinog; djelo mnogobošca se ne prihvata.
- Iskrenost, tako da se tim djelom želi Allahovo lice.
- Ispravnost, to jest da bude onako kako ga je Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, radio.

Pitanje 5: Koja su to tri osnovna načela koja svaki čovjek treba da zna?

Odgovor: Da spozna svoga Gospodara, da poznaje svoju vjeru, da zna svog Poslanika Muhammeda, neka je Allahov blagoslov i mir na njega.

Pitanje 6: Šta znači Rabb – Gospodar?

Odgovor: Rabb (Gospodar) je Vlasnik, Onaj Koji uređuje sve stvari, Koji je obasuo cijeli svijet Svojim blagodatima, Jedini Koji zaslužuje da bude obožavan i da Mu se bude u potpunoj pokornosti.

Pitanje 7: Koje je pravo Uzvišenog Allaha nad Njegovim robovima, a koje je pravo Njegovih robova kod Njega?

Odgovor: Allahovo pravo nad Njegovim robovima je da Mu budu pokorni i da Mu ne pripisuju druga.

A pravo Njegovih robova kod Njega je da ih On Uzvišeni ne kazni, tj. one koji Mu ne pripisuju druga u vlasti i stvaranju, iz Svoje milosti iz dobročinstva, Uzvišeni i Veličanstveni.

Pitanje 8: Koji su to znaci koji pokazuju da rob voli svoga Gospodara?

Odgovor: Znaci toga su: da voli ono što Uzvišeni Allah voli i da mrzi ono što Uzvišeni Allah mrzi, da se pokorava Njegovim naredbama, da se kloni Njegovih zabrana, da pomaže Njegove dobre robove, da ne prijateljuje sa Njegovim neprijateljima.

Pitanje 9: Koji su to stepeni vjere?

Odgovor: Tri su stepena vjere i to: islam – potpuna predanost i pokornost Uzvišenom Allahu; iman – vjerovanje; ihsan – dobročinstvo.

Pitanje 10: Šta znači islam?

Odgovor: Islam je da se iskreno predaš Uzvišenom Allahu Jedinom, da Mu budeš poslušan i da si čist od mnogoboštva.

Kaže Uzvišeni Allah: **"Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno predao Allahu, čineći dobra djela"**. Kur'an Časni, sura En – Nisa, ajet:125.

Pitanje 11: Na kojem mjestu je šehadet (svjedočenje) naspram vjere?

Odgovor: Ne može čovjek ući u islam osim sa šehadetom (koji sadrži dva svjedočenja: svjedočenje da nema istinskog božanstva koje zaslužuje da se obožava osim Allaha i svjedočenje da je Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, Allahov rob i poslanik).

Kaže Uzvišeni Allah: "**Zaista su vjernici oni koji vjeruju u Allaha i Njegovog poslanika**". Kur'an Časni, sura En – Nur, ajet: 62.

Pitanje 12: Šta znače riječi LA ILAHE ILLA ALLAH?

Odgovor: Ove riječi znače da je Uzvišeni Allah Jedini Koji zaslužuje da bude obožavan.

Kaže Allah Uzvišeni: "**To je zato što je Allah istina, a oni kojima oni, pored Allaha, robuju su laž, i zato što je Allah Uzvišen i Velik**". Kur'an Časni, sura El – Hadždž, ajet: 62.

Pitanje 13: Koji su uslovi za ispravnost LA ILAHE ILLA ALLAH?

Odgovor: Uslovi za ispravnost riječi LA ILAHE ILLA ALLAH, bez kojih neće biti od koristi šehadet (svjedočenje), su:

Prvi: Znanje njihovog značenja negacijom i potvrdom, što znači da zna da je Uzvišeni Allah Taj Kojeg treba obožavati i da nema druga, a da su sva druga božanstva lažna.

Drugi: Čisto ubjeđenje srca, a to će biti izgovaranjem dvaju šehadeta (svjedočenja) iz ubjeđenja bez imalo sumnje.

Treći: Pokoravanje u potpunosti bilo da je spoljašnje pokoravanje ili unutrašnje.

Četvrti: Prihvatanje; to jest da prihvati sve što nosi šehadet (svjedočenje) bez ikakvih izuzetaka, srcem i jezikom i ne odbacujući ništa od njega.

Peti: Iskrenost; to jest da čovjek očisti svoja djela od svake nečistoće mnogoboštva.

Šesti: Iskrenost prema Allahu, to jest da bude iskren u svom vjerovanju i pokoravanju.

Sedmi: Ljubav prema vjerovanju i vjernicima, da čovjek voli i mrzi nekog samo radi LA ILAHE ILLA ALLAH.

Pitanje 14: Šta podrazumijeva svjedočenje da je Muhammed Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega?

Odgovor: Pokoravati se u onome što je naredio, vjerovati u ono sa čime je došao i kloniti se onoga što je zabranio.

Pitanje 15: Šta je to iman – vjerovanje?

Odgovor: Iman je da srcem čvrsto vjeruješ, jezikom svjedočiš, a djelima potvrđuješ. Iman se povećava pokornošću, a smanjuje se činjenjem grijeha.

Čvrsto vjerovanje srcem obuhvata unutrašnja djela kao što su: strah, nada, oslanjanje na Uzvišenog Allaha.

Očitovanje jezikom: izgovaranje šehadeta (riječi la ilahe illallah muhammedun resulullah – Svjedočim da nema istinskog boga koji zaslužuje da se obožava osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov rob i poslanik), učenje zikrova, dova, učenje Časnog Kur'ana.

Potvrđivanje djelom: tu se ubrajaju svi pokreti tijela radi obavljanja nekog ibadeta (vid obredoslovlja), kao na primjer: abdest (obredno pranje neposredno pred obavljanje molitve), namaz (molitva), hodočašće i sl.

Pitanje 16: Koliko ima imanskih šartova (tj. uslova da bi vjerovanje bilo ispravno)?

Odgovor: Imanskih uslova je šest, a to su:

- 1) Da čvrsto vjeruješ u Uzvišenog Allaha,
- 2) Njegove meleke,
- 3) Njegove Knjige (nebeske objave),
- 4) Njegove poslanike,
- 5) Sudnji dan i
- 6) u odredbu dobra i zla koja biva Allahovom voljom i određenjem.

Pitanje 17: Šta znači vjerovanje u Uzvišenog Allaha?

Odgovor: To znači da čvrsto vjeruješ da je Uzvišeni Allah Gospodar svega, Vlasnik svega, da je On Tvorac svega, jedino On daje opskrbu i da On jedini zaslužuje da bude obožavan.

Pitanje 18: Šta je to ihsan?

Odgovor: Ihsan je da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe sigurno vidi.

Pitanje 19: Definiši šta je to tevhid – monoteizam?

Odgovor: Tevhid (monoteizam) je priznavanje jednoće Uzvišenom Allahu i upućivanje svih vidova ibadeta (obredoslovlja) isključivo Njemu, i to je vjera svih poslanika.

Pitanje 20: Koliko ima vrsta tevhida (monoteizma) i definiši svaku vrstu?

Odgovor: Postoje tri vrste tevhida (monoteizma), a to su:

- **Tevhidu-l-uluhije**, jednoća Stvoritelja u obožavanju, što znači da svoj ibadet upućuješ isključivo Allahu, Jednom i Jedinom, kao što su namaz (molitva), klanje kurbanda (prinošenje žrtve), i zbog ovoga su poslani svi poslanici i objavljene sve svete knjige.

- **Tevhidu-r-rububije**, jednoća Stvoritelja u Njegovim djelima, kao što su stvaranje, naredba, upravljanje kosmosom, vlast i opskrba.

Nevjernici u vrijeme Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, su potvrđivali ovu vrstu tevhida, ali sama po sebi ova vrsta tevhida (monoteizma) nije dovoljna da bi čovjek postao musliman.

- **Tevhidu-l-esmai ve-s-sifat**, a to znači potvrđivati i priznavati Uzvišenom Allahu sva lijepa imena i savršena svojstva kojima je On Sebe nazvao i opisao, kao i Njegov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, onako kako to Njemu Uzvišenom dolikuje, bez negiranja, niti mijenjanja njihovog značenja, bez ulaženja u njihovu kakvoću i bez upoređivanja Njegovih imena i svojstava sa Njegovim stvorenjima.

Pitanje 21: Spomeni neke odlike tevhida (monoteizma).

Odgovor: Neke od odlika monoteizma:

- Štiti od vječnog boravka u vatri;
- Primanje svih djela zavisi od ispravnosti tevhida (monoteizma);
- Uzvišeni Allah pripadnicima tevhida (monoteizma) daruje uputu na ovom svijetu, a sigurnost na budućem svijetu.

Kaže Uzvišeni Allah: **"Biće sigurni samo oni koji vjeruju i svoje vjerovanje s mnogoboštvom ne miješaju; oni će biti na Pravome putu."** Kur'an Časni, sura El – En'am, ajet 82.

Pitanje 22: Da li su Allahova imena određena od Allaha? I koja je razlika između Allahovih imena i osobina?

Odgovor: Da, Allahova lijepa imena su sva određena od Uzvišenog Allaha i ne smijemo Allaha dozivati nikako drugačije osim onako kako je On Sebe nazvao u Svojoj Knjizi (Časnom Kur'anu), ili kako Ga je dozivao Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega. Sva Allahova lijepa imena sadrže u sebi osobine, kao na primjer: Er-Rahman "الرحمن" sadrži u sebi osobinu er-rahmetu "الرحمة" što znači milost.

Dok se iz osobina ne mogu izvesti imena, pa se tako ne može iz osobine el-istivau "الاستواء" što znači Onaj Koji se uzdigao, izvesti ime El-mustevi "المستوي".

Pitanje 23: Da li se zna tačan broj Allahovih lijepih imena?

Odgovor: Allahova lijepa imena nisu precizirana određenim brojem, jer Uzvišeni Allah ima imena koja je zadržao kod Sebe. Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, kaže: **"Allah ima devedeset i devet imena, jedno manje od stotinu, ko ih bude obuhvatio (naučio napamet i znao njihova značenja) ući će u džennet (raj)".** Hadis prenose Buhari i Muslim.

Ovaj govor Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, ne dokazuje da su Allahova lijepa imena ograničena određenim brojem, nego ovaj hadis upućuje na to da, ko nauči napamet i postupa po ovih devedeset i devet imena, će ući u džennet i ovaj hadis ne negira da Uzvišeni Allah ima još drugih imena pored ovih.

Pitanje 24: Šta znače riječi Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, "...ko ih obuhvati ući će u džennet"?

Odgovor: Ove Poslanikove riječi znače: da se nauče napamet, da se zna značenje svih lijepih imena, da se u njih vjeruje, da se Uzvišeni Allah obožava shodno njima, a ne znači da se nauče napamet i da se samo recituju i nabrajaju.

Pitanje 25: Kako se dijele Allahove osobine? I objasni čime se sve odlikuje svaka vrsta naspram druge?

Odgovor: Osobine Uzvišenog Allaha dijele se u dvije grupe:

- **Lične osobine:** to su osobine koje se ne mogu odvojiti od Uzvišenog Allaha, tj. Njegovog bića, koje su spojene sa Njim, kao što su znanje, život, vid, sluh, lice, ruka, noga, vlast, milost, ponos.

- **Osobine djela:** to su osobine koje se tiču Njegove volje i mudrosti, uradi ih kad želi i kako On Uzvišeni želi, kao što su: uzdizanje iznad Arša – svog prijestolja, spuštanje na nama najbliže nebo (zemaljsko nebo), smijeh, zadovoljstvo, oživljavanje, usmrćivanje, ljutnja, mržnja, ljubav.

Pitanje 26: Kako se dijele Allahova lijepa imena?

Odgovor: Dije se na dvije vrste:

Prva vrsta: Ona koja se koriste samostalno, kao "الحي" el-Hajju – Živi, "الخالق" el-Haliku – Stvoritelj, ili se koriste kao sintagma "الحي القيوم" el-Hajju el-Kajjumu – Živi i Vječni, i "الأحد الصمد" el-Ehad es-Samedu – Jedini i Nezavisni. Ova vrsta imena upućuju na perfektne osobine, bilo da su samostalno spomenute ili u sintagmama.

Druga vrsta: to su imena koja se ne spominju samostalno, nego se koriste uvijek sa još nekim drugim imenom, a zovu se Allahova suprotna imena, kao na primjer: "المانع المعطي" el-Maniu' el-Mu'ti – Onaj Koji zabranjuje i Onaj Koji daje, "الضار النافع" ed-Darru en-Nafiu' – Onaj Koji šteti i koristi; pa se zato ne može kazati samo: "المانع" el-Maniu' – Onaj Koji zabranjuje, niti se može kazati samo: "الضار" ed-Darru – Onaj Koji šteti. Mudrost je u tome da, ako se spomene samostalno, ovo ime može predvidjeti neku vrstu nedostatka a Uzvišeni Allah je čist od svakog nedostatka. Prava perfekcija je u tome da se spomenu spojena jedno sa drugim.

Pitanje 27: Koliko ima uslova za vjerovanje u Allahova imena? I koji su to uslovi?

Odgovor: Uslovi za ispravno vjerovanje u Allahova lijepa imena su tri, a to su: vjerovanje u ime, vjerovanje u ono na šta upućuje to ime i vjerovanje na to šta proizilazi iz tog imena od tragova.

Pa tako vjerujemo da je Allah "عليم" Alim – Sveznajući, to je ime, vjerujemo da ima ogromno znanje, to je ono na šta upućuje to ime i vjerujemo da Uzvišeni Allah sve zna, a to je ono što proizilazi iz tog imena od tragova.

Pitanje 28: Gdje je Allah?

Odgovor: Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, je upitao robinju: "Gdje je Allah"? Pa je odgovorila: "Na nebu". Pa je zatim Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, rekao: "Oslobodite je, jer je ona vjernica".

Uzvišeni Allah je iznad nebesa, uzdigao se iznad Arša, Svog prijestolja, onako kako to Njemu Uzvišenom dolikuje.

Pitanje 29: Da li je Allah sa nama?

Odgovor: Da, Uzvišeni Allah je sa nama Svojim znanjem i prisustvom, tako što nas vidi, čuje i čuva. On Svojim znanjem obuhvata sve, ali je Svojim bićem na nebu i niko od Njegovih robova Ga ne može obuhvatiti.

Pitanje 30: Šta znači vjerovati u meleke?

Odgovor: To znači da čvrsto vjerujemo da meleki postoje i da su meleki jedno od Allahovih stvorenja koja Uzvišenog Allaha danonoćno slave bez prestanka i bez umaranja.

Pitanje 31: Spomeni neka od djela koja im je Uzvišeni Allah odredio da rade.

Odgovor: Neki od njih su donosioci objave, kao što je Džibril, mir i spas na njega, neki od njih su zaduženi za spuštanje kiše, kao što je Mikail, mir i spas na njega, melek zadužen za puhanje u rog na Sudnjem danu, kao što je Israfil, mir i spas na njega, neki od njih su zaduženi da uzimaju dušu ljudima, kao što je Melek smrti sa svojim pomagačima, neki su zaduženi da zapisuju djela ljudi, kao što su Cijenjeni pisari, neki od njih su zaduženi za džennet i za blagodati u njemu, kao što je melek Ridvan i meleki koji su sa njim, mir i spas na njih, neki od njih su zaduženi da vode brigu o vatri i kažnjavanjima u džehennemu, kao što su Malik, Zebanije i glavešine Zebanija kojih ima 19, mir i spas na njih, neki su zaduženi za iskušenja u kaburu, kao što su meleki Munker i Nekir, mir i spas na njih, a ima ih još mnogo sa različitim zaduženjima.

Pitanje 32: Da li je Iblis (Sotona) od meleka?

Odgovor: Iblis (Sotona) nije od meleka, on je od šejtana, stvoren je od vatre, a meleki su stvoreni od svjetlosti. Šejtani jedu i piju, žene se i imaju porod, dok meleki niti jedu niti piju, niti imaju bilo kakvih poriva.

A što se tiče Allahovih riječi: "**Meleki su se, svi do posljednjeg, zajedno poklonili, osim Iblisa, on se uzoholio i postao nevjernik**". Kur'an Časni, sura Sad, ajet 73 – 74.

U ovom ajetu ga je Uzvišeni Allah izdvojio jer je bio sa melekima a ne zato što je bio jedan od njih. Ovo izuzimanje se zove presječeno izuzimanje, a to je kad ono što se izuzima ne bude od iste vrste kao ono od čega se izdvaja.

Pitanje 33: Šta znači vjerovati u Allahove knjige?

Odgovor: To znači da čvrsto vjerujemo da su sve svete knjige objavljene od Uzvišenog Allaha, da je to Allahov govor objavljivan na različitim jezicima. To je dokaz da Uzvišeni Allah radi šta hoće i da sve zna.

Pitanje 34: Da li su sve knjige (objave) spomenute u Časnom Kur'anu?

Odgovor: Uzvišeni Allah je spomenuo u Časnom Kur'anu: Tevrat (Tora), Indžil (Jevanđelje), Zebur, Ibrahimove (Abrahamove) i Musaove (Mojsijeve) listove, a ostale Knjige nisu poimenično spomenute, ali je nama naređeno da u sve Knjige vjerujemo uopšteno i zato govorimo ono što je Uzvišeni Allah naredio svom Poslaniku: **"i reci: "Ja verujem u sve knjige koje je Allah objavio"**. Kur'an Časni, sura Eš – Šura, ajet 15.

Pitanje 35: Šta je to Kur'an?

Odgovor: Kur'an Časni je govor Uzvišenog Allaha, kojim je istinski govorio, objavio ga preko Džibrila, mir i spas na njega, Muhammedu, neka je Allahov blagoslov i mir na njega. Kur'an Časni je objavljen, nije stvoren i ne liči govoru stvorenja.

Objavljen je u noći kadra (određenja) odjednom i spušten na zemaljsko nebo, a zatim je postepeno objavljivan Poslaniku u toku 23 godine shodno Allahovoj naredbi.

Pitanje 36: Kakav je propis za onoga koji kaže da je Kur'an stvoren?

Odgovor: Onaj koji kaže da je Kur'an stvoren je nevjernik i to nevjerstvo ga izvodi iz vjere islama.

Pitanje 37: Da li nam je dovoljan samo Kur'an bez sunneta (riječi i djela) Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega?

Odgovor: Nije dozvoljeno da uzmemo jedno od njih dvoje, jer su Kur'an i Sunnet dvije objave, jedna bez druge ne može. Sunnet je komentar Kur'ana Časnog, dodatak i objašnjenje uopštenih propisa.

Pitanje 38: Šta znači vjerovanje u poslanike?

Odgovor: To znači da čvrsto vjerujemo da je Uzvišeni Allah poslao svakom narodu poslanika od njih, da su poslanici dostavili objavu od Uzvišenog Allaha, da su svi poslanici bili iskreni i potpomognuti od strane Uzvišenog Allaha. Prvi poslanik je Nuh, neka je mir i spas na njega, a poslednji je Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega.

Pitanje 39: Čime se odlikuje naš Poslanik Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, nad ostalim poslanicima?

Odgovor: Naš poslanik Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, ima mnogo odlika, neke od njih su: da je pečat poslanika, da je najbolji čovjek u cijelom Ademovom potomstvu, da je poslat svim svjetovima (ljudima i džinnima), da je potpomognut strahom protiv neprijatelja na daljini od mjesec dana hoda, zemlja mu je učinjena mjestom za klanjanje (obavljanje molitve) i čistom, dozvoljen mu je ratni plijen i ko god bude čuo za njega, bilo da se radi o jevreju ili kršćaninu, a umre ne povjerujući u njega i u ono sa čime je poslat, biće od stanovnika vatre.

Pitanje 40: Kakav je propis kada se kaže za Allahovog Poslanika da je Allahov miljenik?

Odgovor: Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, je Allahov miljenik, ali postoji još bolji opis od toga, a to je Allahov prijatelj. Kao što je rekao Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Allah me je uzeo za prsnog prijatelja, kao što je za prsnog prijatelja uzeo Ibrahima"**. Hadis bilježi Muslim.

Ovako su opisana samo ova dva poslanika, mimo svih drugih poslanika i vjerovjesnika.

Pitanje 41: Koja je mudrost slanja poslanika?

Odgovor: Pozivanje svog naroda da bude pokoran samo Allahu Jednome i zabranjivanje da se iko drugi obožava osim Allaha, kao što kaže Uzvišeni Allah: **"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allaha obožavajte, a kipova se klonite!'"** Kur'an Časni, sura En – Nahl, ajet 36.

Svaki poslanik je pozivao u osnovi u pokornost Uzvišenom Allahu a to je tevhid (monoteizam), ali je šerijat – vjerozakon bio različit od poslanika do poslanika u naredbama i zabranama, i dozvolama i ograničenjima.

Pitanje 42: Šta su to poslaničke mu'džize – nadnaravne pojave?

Odgovor: Mu'džize (nadnaravne pojave) predstavljaju stvari koje nisu uobičajene, koje Uzvišeni Allah šalje Svom poslaniku kao pomoć, da bi potvrdile njegovo poslanstvo. Mu'džiza može biti:

- Osjetljiva, koja se može vidjeti očima i čuti ušima, kao izlazak kamile iz stijene, pretvaranje štapa u zmiju, i sl.
- Neosjetljiva, kao što je Časni Kur'an.

Allahovom Poslaniku, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, su date sve ove mu'džize, kao što su: presjecanje mjeseca, voda koja mu je tekla između prstiju, bereket u hrani.

Pitanje 43: Da li iko zna kada će nastupiti Sudnji dan? I spomeni neke od njegovih predznaka?

Odgovor: Sudnji dan je od skrivenih stvari koje samo Uzvišeni Allah zna i koje je sačuvao. A od njegovih predznaka su: pojava imama Mehdijs (pravedni imam koji će uspostaviti šerijat), pojava Dedždžala (lažov koji je ćorav i tvrdiće da je bog), silazak Isaa, neka je mir i spas na njega, izlazak naroda Je'džudž i Me'džudž, pojava životinje Dabbe, izlazak Sunca sa zapada.

Pitanje 44: Ko je Dedždžal?

Odgovor: Dedždžal je najveće iskušenje koje će zadesiti ljude na Zemlji, svaki je poslanik upozoravao na njega, a nazvan je ćoravim Dedždžalom jer je jedno njegovo oko ćoravo, a dedždžal u prijevodu znači veliki lažljivac jer će sebi pripisivati božanstvo.

Dedždžal je ćovjek koji će se pojaviti sa Istoka. Uzvišeni Allah će staviti Svoje robove na iskušenje sa njim zato što će imati mnogo smutnji (iskušenja) i neke neobične stvari, kao što će reći nebu da spusti kišu pa će kiša početi da pada, pa će narediti zemlji da procvjeta pa će procvjetati, pa će ubiti ćovjeka a onda ga oživjeti, između oćiju će mu pisati "ك ف ر" nevjernik i to će moći da pročita svaki misliman.

Biće neplodan, dakle, neće imati poroda, moći će da se kreće nevjerovatnom brzinom po cijelom svijetu i ući će u svaku zemlju, osim u Mekku i Medinu, biće mu zabranjeno da uđe u njih, zato što meleki sa sabljama čuvaju ova dva sveta grada. Sve ljude će zadesiti Dedždžalova smutnja i neće se spasiti od njega osim mali broj muslimana. Tada će sići Isa (Isus), neka je mir i spas na njega, i ubiće Dedždžala kopljem.

Pitanje 45: Šta će zaštititi muslimana od Dedždžalove smutnje?

Odgovor: Pridržavanje islama i traženje utočišta kod Uzvišenog Allaha od njegovih smutnji, a posebno traženje utočišta u posljednjem sjedenju u namazu i učenju napamet prvih deset ajeta, a u drugoj predaji zadnjih deset ajeta sure el – Kehf.

Pitanje 46: Ko su Je'džudž i Me'džudž?

Odgovor: To su dva naroda iz Ademovog potomstva, pojaviće se pred kraj ovog svijeta a nakon Dedždžala i nakon silaska Isaa, neka je mir i spas na njega. Oni i danas postoje i nalaze se iza pregrade kojom ih je zagradio Zul Karnejn. Kada Uzvišeni Allah bude htio da oni izađu, učiniće da ta pregrada bude savršena sa zemljom, pa će oni izaći i činiće nered na Zemlji. Tada će ljudi otići kod Isaa, neka je mir i spas na njega, kako bi im pomogao da ga se riješe, ali Isa neće moći ništa više nego da moli Uzvišenog Allaha.

Pa će zamoliti Uzvišenog Allaha, a Uzvišeni Allah će poslati na njih insekte na njihove vratove koji se zovu Duud, koji će im prouzrokovati tešku zaraznu bolest i svi će odjednom pomrijeti. Zatim će Uzvišeni Allah poslati ptice koje će uzeti njihova tijela i bacati ih u more, a zatim će Uzvišeni Allah spustiti kišu koja će oprati zemlju od neprijatnog mirisa i svega onoga što je ostalo nakon njih.

Pitanje 47: Šta znači vjerovati u Sudnji dan?

Odgovor: Čvrsto vjerovanje da će bez sumnje nastupiti, raditi i spremati se za taj Dan. U vjerovanje u Sudnji dan podrazumijeva se i vjerovanje u predznake Sudnjeg dana, u smrt i ono što dolazi nakon smrti, od iskušenja u kaburu kao i nagrade i kažnjavanja, puhanje u rog, izlazak svih stvorenja iz grobova, proživljenje, polaganje računa, vaganje djela, dobijanje listova u desnu i lijevu ruku, džennet i uživanje u njemu, džehennem i kažnjavanje u njemu.

Pitanje 48: Šta se podrazumjeva pod iskušenjem u kaburu?

Odgovor: Kabur je prvi stepen kroz koji se prolazi na Sudnjem danu i kabur je vatrena rupa za nevjernika, a džennetska bašta za vjernika. Svi ljudi će biti iskušani u grobu, to jest biće upitani: Ko je tvoj Gospodar? Koja je tvoja vjera? Ko je tvoj Poslanik? Pa će Uzvišeni Allah učvrstiti one koji vjeruju sa postojanom rječju na ovom i na onom svijetu. Vjernici će odgovoriti: Moj Gospodar je Allah, moja vjera je islam, a moj poslanik je Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega. Dok će nevjernici reći: Haa... haa... ne znam.

Ono što će pomoći da se spasi od kažnjavanja je: dobro djelo, traženje zaštite od kazne i čitanje kur'anske sure Mulk – Vlast.

Pitanje 49: Da li umrli mogu čuti žive?

Odgovor: Osnova je da mrtvi ništa ne znaju o stanju živih, niti čuju njihov govor, osim za šta je došao dokaz, kao što je da čuju korake onih koji se vraćaju sa njihove dženaze. A što se tiče toga da mrtvi mogu čuti molitve onih koji se mole za njih i da mogu da im se odazovu, to nije ispravno, niti je dozvoljeno i to je širk (mnogoboštvo), najveći grijeh koji izvodi iz islama.

Zabranjeno je da upućujemo molitve Uzvišenom Allahu na groblju, pa kako da nam bude dozvoljeno da se molimo mrtvima?

Pitanje 50: Da li je ispravno reći: "Ukopan je u svoje posljednje odredište"?

Odgovor:

❖ Ako se misli na posljednje odredište na ovom svijetu, pa zaista je to njegovo posljednje odredište.

❖ A ako se time želi negirati proživljenje, onda je to veliki grijeh koji izvodi iz islama, jer je posljednje odredište džennet ili džehennem.

Pitanje 51: Da li je ženama dozvoljeno da obilaze groblja?

Odgovor: Većina islamskih učenjaka zastupa mišljenje da je zabranjeno ženi da obilazi groblja, čak je to jedan od velikih grijeha, zato što je Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, prokleo one žene koje obilaze grobove, tako da je ovim govorom Poslanika obuhvaćena i zabrana ženama da obilaze njegov grob.

Pitanje 52: Šta će biti nakon što se završi zagrobni život – život u kaburu?

Odgovor: Tada će nastupiti Sudnji dan i proživljenje, kada će svi biti proživljeni iz svojih grobova. Kaže Uzvišeni Allah: "**A Allah će one u grobovima oživjeti**". Kur'an Časni, sura El – Hadždž, ajet 6.

To je Dan okupljanja, kada će Uzvišeni Allah okupiti sva stvorenja, prijašnje i potonje, na jednom mjestu. To je dan razdvajanja (ar. jevmul fasl) kada će Uzvišeni Allah presuditi među svim Svojim robovima i razdvojiti vjernike i nevjernike. Tada će se Sunce približiti ljudima toliko da će se svi daviti u sopstvenom znoju shodno svojim djelima. Biće to težak dan za nevjernike a lahak za vjernike i trajaće pedeset hiljada godina.

Pitanje 53: Šta je to es – sur (rog)?

Odgovor: Es – sur je veliki rog; Uzvišeni Allah je odredio meleka Israfila da puhne u njega i on se već približio rogu i iščekuje kada će mu se narediti da puhne u rog.

Postoje dvije vrste puhanja u rog:

Prvo puhanje će biti kada Uzvišeni Allah naredi da svi koji su na nebesima i na Zemlji pomru, osim onih koje Allah bude ostavio.

Drugo puhanje će biti kad Uzvišeni Allah bude naredio da svi ožive i tada će svi ustati iz svojih grobova, stojeći pred Gospodarom svih svjetova.

Pitanje 54: Kakvo će biti proživljenje?

Odgovor: Ljudi će biti proživljeni bosi, goli, neobrezani, sami. Kaže Uzvišeni Allah: **"A doći ćete nam pojedinačno, onakvi kakve smo vas prvi put stvorili, napustivši dobra koja smo vam bili darovali"**. Kur'an Časni, sura El – En'am, ajet 94.

Uhvatiće ih panika, teturaće se kao pijani, a Zemlja će biti čisto bijela, neće biti nikakvih oznaka ni za koga.

Pitanje 55: Šta je to polaganje računa?

Odgovor: Uzvišeni Allah će zaustaviti Svoje robove prije nego stignu na mjesto okupljanja, pa će polagati račun za svoja dobra ili loša djela. Kaže Uzvišeni Allah: **"Nama će se oni zaista vratiti, i pred Nama će, zaista račun polagati."** Kur'an Časni, sura El – Gašije, ajet 25 – 26.

Zatim će se spustiti Uzvišeni Allah, pa će od Njegovog svjetla prosvijetliti cijela zemlja okupljanja, kako bi Svoje robove obračunao i kako bi im presudio Svojom aposlutnom pravdom i Svojom plemenitošću.

Pitanje 56: Kako će polagati račun vjernik, a kako nevjernik?

Odgovor: Velika je razlika između polaganja računa vjernika i nevjernika. Vjernikovo polaganje računa će biti lahko i sa poštovanjem, zadovoljstvom i dobroćinstvom. Uzvišeni Allah će mu predočiti njegova djela, pa će ih vjernik potvrditi, a zatim će mu ih prekriti i oprostiti, kao što je rekao Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Približiće se neko od vas – vjernik – svome Gospodaru mnogo blizu, pa će mu Gospodar reći: Uradio si ovo djelo. Pa će vjernik odgovoriti: Da. Pa će reći: Uradio si to djelo. Pa će reći: Da. Tada će Uzvišeni Allah reći: Ja sam ti ih prekrrio na dunjaluku (ovaj svijet), a danas ću ti ih oprostiti"**. Bilježi ga Buhari.

Kao što su i riječi Uzvišenog: **"Lahko će račun položiti"**. Kur'an Časni, sura El – Inšikak (Kada se nebo rascijepi), ajet 8.

Šta znači izlaganje? Tada će Uzvišeni Allah izložiti vjerniku njegova djela.

A što se tiče nevjernika, njima će se izložiti njihova djela, pa ako budu poricali, protiv njih će svjedočiti njihovi jezici, ruke i noge, to će biti teška rasprava, a u hadisu se kaže: **"Ko bude vodio debatu tokom obračuna, kažnjen je"**. Bilježi ga Buhari.

U džennet će ući, Allahovim zadovoljstvom i milošću, sedamdeset hiljada ljudi iz Muhammedovog naroda, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, koji neće polagati račun, niti će biti kažnjeni, a to su oni koji nisu tražili da im se uči rukja¹, niti žigosanje, niti su bili sujevjerni, nego su se samo na svoga Gospodara oslanjali.

Pitanje 57: Kako je opisano dijeljenje listova iz Knjige?

Odgovor: Ti listovi su zapravo knjige djela, u njima se nalaze sva djela, dobra i loša, kao što Uzvišeni Allah kaže: **"I kada se listovi razdijele"**. Kur'an Časni, sura Et – Tekvir, ajet 10.

Razdijeliće se listovi na Sudnjem danu, pa će vjernik dobiti svoje listove u desnu ruku ispred sebe, a nevjernik će dobiti listove u lijevu ruku iza leđa.

Pitanje 58: Kako je opisana vaga djela i da li je ona stvarna?

Odgovor: Vaga je stvarna, osjetljiva i vidljiva, ima dva tasa na kojima se vagaju djela robova i ova vaga će biti postavljena na kraju Sudnjeg dana, kako kaže Kurtubi, Allah mu se smilovao. Kada se završi polaganje računa, biće postavljena vaga da se izmjere djela, jer se djela mjere radi nagrade na kraju, pa je potrebno da vaganje djela bude nakon obračuna.

Na jedan tas će se staviti dobra djela, a na drugi tas loša djela, kao što se spominje u hadisu: **"Dvije su riječi lahke na jeziku, teške na vagi dobrih djela, a drage Milostivom: Subhanellahi ve bihamdihi, subhanellahil – Azim"** (Slavljen i hvaljen neka je Allah, slavljen i hvaljen neka je Uzvišeni Allah). Mutefekun alejhi²

¹ **Jezičko značenje rukje:** Traženje utočišta i zaštite. **Terminološko značenje:** Kur'anski ajeti, zikrovi (dove u kojima se veliča Uzvišeni Allah) i dove na arapskom jeziku koje se uče bolesniku.

² **Mutefekun alejhi** znači da su se za ispravnost ovog hadisa saglasili imami Buhari i Muslim.

Pitanje 59: Koje su vrste šefa'ata³ (zauzimanje) na Sudnjem danu?

Odgovor:

Prvi: Šefa'at za one koji čekaju presudu.

Ovo je veliki šefa'at (zauzimanje), on je poseban samo za našeg Poslanika Muhammeda, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, i to je **mekamul – mahmud** (posebno mjesto) koje je obećano Poslaniku. A to će biti na Sudnjem danu kada ljudi budu u mukama dok čekaju da im se presudi, pa će početi da traže šefa'at kako bi im Uzvišeni Allah presudio. Doći će kod Adema, neka je mir na njega, zatim kod Nuha, neka je mir na njega, zatim kod Ibrahima, neka je mir na njega, zatim kod Musaa, neka je mir na njega, zatim kod Isaa, neka je mir na njega, a svaki od njih će reći: “Teško meni, teško meni“, sve dok ne dođu kod Muhammeda, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, pa će reći: „Ja ću se zauzimati“.

Drugi: Šefa'at da se otvore džennetska vrata.

Treći: Šefa'at za one kojima je naređeno da uđu u džehennem, kako ne bi ušli u džehennem.

Četvrti: Šefa'at za one koji su vjerovali (bili su monoteisti i nisu Uzvišenom Allahu pripisivali sudruga u vlasti), a koji su ušli u džehennem (zbog velikih grijeha).

Peti: Šefa'at za one koji su u džennetu kako bi im se povećali stepeni i uživanja u njemu.

Šesti: Šefa'at za smanjenje kazne za neke nevjernike i ova vrsta šefa'ata je posebno data Muhammedu, neka je Allahov mir i spas na njega, za njegovog amidžu Ebu Taliba.

³ **Jezičko značenje:** Kada se neka stvar učini parnom, suprotna neparnoj. **Terminološko značenje:** Uzeti drugoga za posrednika u pribavljanju neke koristi i otklanjanju neke štete.

Pitanje 60: Koji su uslovi za ispravnost šefa'ata (zauzimanja)?

Odgovor: Šefa'at ima tri uslova da bi bio ispravan, a to su:

- 1) Da Uzvišeni Allah bude zadovoljan onim koji čini šefa'at;
- 2) Da Uzvišeni Allah bude zadovoljan onim za koga se čini šefa'at;
- 3) Da Uzvišeni Allah dozvoli šefa'at.

Kaže Uzvišeni Allah: **"Toga dana će biti od koristi posredovanje samo onome kome Milostivi dopusti i dozvoli da za nekoga govori"**. Kur'an Časni, sura Ta – ha, ajet 109.

Pitanje 61: Šta podrazumijeva vjerovanje u havd – vrelo?

Odgovor: Čvrsto vjerovanje da je Poslaniku, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, dato vrelo na Sudnjem danu, kada bude velika vrućina i ljudi budu umorni, Poslanikov narod će doći na njegovo vrelo i napiti se. Voda sa tog vrela je bjelja od mlijeka, slađa od meda, a miris tog vrela je ljepši od mirisa miska. Broj njegovih čaša je onoliki koliko ima zvijezda na nebesima, pa ko se napije sa njega više nikada žeđ neće osjetiti.

Voda ovog vrela teče sa rijeke u džennetu koja se zove Kevser, koja je data Muhammedu, neka je Allahov blagoslov i mir na njega. Iz ove rijeke teku dva potoka u vrelo tako da će uvijek biti puno.

Pitanje 62: Šta je Sirat ćuprija (most)? I gdje se nalazi?

Odgovor: Sirat ćuprija je most koji se nalazi iznad džehennema, između dženneta i vatre, preko kojeg će ljudi prelaziti shodno svojim djelima. Sirat ćuprija je tanja od dlake, a oštrija od sablje i na njoj će biti kuke na koje će se ljudi kačiti shodno svojim djelima. Pa kada se vjernici spase vatre, oni će čekati na kantar u između dženneta i džehennema, na kojem će naplatiti jedni od drugih neke nepravde koje su se desile među njima na dunjaluku (ovom svijetu), sve dok se ne budu namirili računi i dok se ne budu očistili, neće im biti dopušteno da uđu u džennet.

Pitanje 63: Šta znači vjerovati u džennet i džehennem?

Odgovor: Čvrsto ubjeđenje da džennet i džehennem postoje, da su ranije stvoreni i pripremljeni, da džennet i džehennem traju zauvijek Allahovom voljom i neće nestati niti prestati. Džennet je kuća Allahovih miljenika, u njemu će vječno ostati, a džehennem je kuća Allahovih neprijatelja, nevjernika, u njemu će vječno ostati.

Pitanje 64: Šta znači vjerovati u Allahovo određenje – kader?

Odgovor: Čvrsto ubjeđenje da se sve, bilo dobro ili zlo, dešava Allahovom voljom i određenjem i da Uzvišeni Allah radi ono što On Uzvišeni želi bez polaganja računa drugima.

Pitanje 65: Koja je razlika između Allahove volje (el – kada) i Allahovog određenja (el – kader)?

Odgovor: El – kada (Allahova volja) kada se spomene pojedinačno, podrazumijeva se i el – kader (određenje), a kada se el – kader (odredba) spomene pojedinačno uz njega se podrazumijeva i el – kada (Allahova volja).

Međutim, kada se spomenu spojeno u istom kontekstu, onda el – kada znači ono što je Uzvišeni Allah presudio među Svojim robovima a tiče se stvaranja, izvršenja i promjene, a el – kader je ono što je Uzvišeni Allah odredio u Ezelu (praiskonu), pa se el – kader dešava prije nego el – kada. To jest, Uzvišeni Allah je u praiskonu (el – kader) odredio sve šta će se desiti do Sudnjeg dana, a na ovom svijetu će se dešavati događaji shodno Njegovoj volji (el – kada).

Pitanje 66: Koji su stepeni el – kadera (određenja)?

Odgovor: El – kader (određenje) ima četiri stepena, a to su:

Prvi stepen: Znanje; Vjerujemo da Allah sve zna. Kaže Uzvišeni Allah: "**i da znate da Allah znanjem Svojim sve obuhvata**". Kur'an Časni, sura Et – Talak, ajet 12.

Drugi stepen: Pisanje; Vjerujemo da je Uzvišeni Allah zapisao u Levhil – mahfuzu sve što će se dogoditi do Sudnjeg dana. Kaže Uzvišeni Allah: "**Sve smo Mi to u Knjizi jasno pobrojali**". Kur'an Časni, sura Ja – sin, ajet 12.

Treći stepen: Volja; Vjerujemo da Uzvišeni Allah želi sve što je na nebesima i na zemlji i da se ništa ne dešava u svemiru bez Njegove volje. Kaže Uzvišeni Allah: **"a vi ne možete ništa htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, neće"**. Kur'an Časni, sura Et – Tekvir, ajet 29.

Četvrti stepen: Stvaranje; Vjerujemo da je samo Allah Stvoritelj, da je sve mimo Njega stvoreno i da je Allah Svemoćan. Kaže Uzvišeni Allah: **"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim"**. Kur'an Časni, sura Ez – Zumer, ajet 62.

Pitanje 67: Da li je dozvoljeno koristiti riječ "da sam"?

Odgovor:

- Pokuđeno je koristiti ovu riječ "da sam" u prošlom vremenu zato što u tome ima žaljenja, tuge i protivljenja kaderu (određenju), i zbog toga što to otvara šejtanu vrata grijeha, a kaže Uzvišeni Allah: **"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: Da su nas poslušali, ne bi izginuli. Reci: Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!"** Kur'an Časni, sura El – En'am, ajet 168. A vjerniku se preporučuje da kaže: "To je Allahovo određenje, a On radi šta želi".

- Pohvalno je ako se koristi za buduće vrijeme, da čovjek želi neko dobro ili traži nagradu, kao da na primjer kaže: "Kad bih imao imetka kao on, udijelio bih ga na Allahovom putu". Iz ovoga se misli na želju, pa na osnovu toga šta osoba želi da uradi biće shodno tome postupano prema njoj, pa ako bude željela učiniti neko dobro biće nagrađena shodno namjeri, a ako bude željela učiniti neko zlo biće ukorena.

Pitanje 68: Koje su Božanske volje?

Odgovor: Postoje dvije vrste Allahove volje, a to su:

- Božija univerzalna (kosmička) volja, koja ima značenje želja a podrazumijeva sve ono što se dešava u svemiru od dobra i zla, pa to znači da se ne može nešto desiti osim Allahovom voljom i zbog Njegove mudrosti koju želi. Kada Uzvišeni Allah nešto želi, to se mora desiti, ali to ne znači da Uzvišeni Allah to voli.

Kaže Uzvišeni Allah: **"A da je Allah htio, oni se ne bi međusobno poubijali, ali Allah radi ono što On želi"**. Kur'an Časni, El – Bekare, ajet 253. Što se tiče ove vrste volje, niko ne izlazi iz nje, niti može izaći iz nje.

- Božija (šerijatska) volja, koja ima značenje ljubavi, a ona podrazumijeva da sve ono što je Uzvišeni Allah propisao Svojim robovima On to voli i time je zadovoljan. To znači da ono što Uzvišeni Allah želi, On to i voli, kao što Allah kaže: **"A Allah želi da vam oprost"**.

Primjer za Božiju univerzalnu (kosmičku) volju: sve vrste grijeha se dešavaju Allahovom univerzalnom voljom i određenjem i zbog Njegove mudrosti u tome, ali Uzvišeni Allah to ne voli.

Primjer za Božiju šerijatsku volju: sve vrste dobrih djela dešavaju se Allahovom zakonskom voljom i Allah ih želi i draga su Mu.

Pitanje 69: Koje su vrste ljubavi?

Odgovor: Postoji četiri vrste ljubavi, a to su:

- 1) Ljubav prema Uzvišenom Allahu i to je osnova vjerovanja.
- 2) Ljubav radi Allaha, to je međusobna ljubav vjernika u odnosu na to koliko su bliski Uzvišenom Allahu.
- 3) Spojena ljubav prema Uzvišenom Allahu sa ljubavlju drugih mimo Njega Uzvišenog, kao što mnogobošci vole svoje bogove, a to je osnova mnogoboštva.
- 4) Prirodna Ljubav, a ona se dijeli na više vrsta:
 - Ljubav puna poštovanja, kao ljubav prema roditeljima;
 - Ljubav puna suosjećanja, kao ljubav prema djetetu;
 - Ljubav koju imaju ostali ljudi;
 - Prirodna ljubav, kao što je ljubav prema hrani, novcu.

Pitanje 70: Koje su vrste tevekkula – oslanjanja na Uzvišenog Allaha?

Odgovor: Postoje četiri vrste tevekkula, a to su:

Prva: Oslanjanje na Allaha u svim situacijama i ovo je stroga obaveza vjernicima.

Druga: Oslanjanje na stvorenja u stvarima koje ne može da ostvari niko osim Uzvišenog Allaha, kao što je oslanjanje na mrtve, ili odsutne, a to je veliki širk (vid mnogoboštva) koji izvodi njegovog počinioca iz islama.

Treća: Oslanjanje na žive i prisutne ljude koji su u mogućnosti da pomognu, kao što je opskrba, otklanjanje štete, ovo je mali širk (mnogoboštvo) koji ne izvodi iz vjere jer se treba osloniti najprije na Uzvišenog Allaha, pa onda na njih.

Četvrta: Oslanjanje na čovjeka koji je u mogućnosti da pomogne, kao što je kupovina, prodaja i druge takve stvari, i ovo spada u dozvoljene stvari.

Pitanje 71: Šta je et – tevessul (posredništvo) i koje su Njegove vrste?

Odgovor: Et – tevessul⁴ (posredništvo) u dovi (molitvi) je da onaj koji se moli spomene u svojoj molitvi nešto što može biti uzrok da njegova molitva bude uslišana.

Et – tevessul u dovi (molitvi) se dijeli na dvije vrste:

Prva vrsta: To je et – tevessul koji je propisan i dozvoljen u islamskom zakonu, kao što su:

- Tevessul (posredništvo) sa nekim od Allahovih lijepih imena i savršenih svojstava, pa kaže: Allahu moj, O Milostivi, smiluj mi se.

- Tevessul Allahu sa vjerovanjem u Njega i pokornošću Njemu, kao što kaže Uzvišeni Allah: **"Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva u vjeru: 'Vjerujte u Gospodara vašeg!' – i mi smo mu se odazvali. Gospodaru naš, oprosti nam grijehе naše i pređi preko hrdavih postupaka naših i učini da poslije smrti budemo s onima dobrima"**. Kur'an Časni, sura Ali Imran (Imranova porodica), ajet 193.

⁴ **Jezičko značenje:** Ono čime se postiže određena stvar ili se približava istoj. **Terminološko značenje:** Preduzimanje propisanog razloga kojim se približava Uzvišenom Allahu.

- Tevessul dovom nekog dobrog čovjeka koji je živ, to jest da od njega tražimo da uputi dovu Allahu za nas.

Druga vrsta: Zabranjeni tevessul, to je onaj koji se kosi sa islamskim zakonom, koji sadrži u sebi nešto što nije došlo u našoj vjeri, kao tevessul mnogobožaca sa svojim božanstvima, ili tevessul sa Poslanikovim životom, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, ili tevessul sa mrtvima.

Pitanje 72: Šta je istia'za (traženje zaštite) i koji je njen propis?

Odgovor: Istia'za je traženje utočišta i zaštite kod Uzvišenog Allaha, a to je jedan od najčasnijih vidova pokornosti. Pa ko traži od nekog drugog nešto što on nije u mogućnosti učiniti, mimo Allaha, kao što je da ga sačuva od bolesti i raznog zla, taj je izašao iz vjere, jer je počinio širk (idolopoklonstvo) a to je jedan od najvećih grijeha.

Pitanje 73: Nabroj neke načine istia'ze i koji su njeni plodovi?

Odgovor: Jedan od načina je: "Tražim zaštitu kod Uzvišenog Allaha od prokletog šejtana". Kao i: "Sa Allahovim savršenim riječima tražim zaštitu od zla koje je stvorio". Takođe: "Tražim zaštitu kod Allaha, Koji sve vidi i sve zna, od prokletog šejtana, od njegovog napada, puhanja i navođenja na zlo".

Plodovi istia'ze su: Uzvišeni Allah čuva one koji traže da ih On zaštiti, njome se postiže smirenost i sigurnost i postiže se zaštita od zla.

Pitanje 74: Šta je el – istia'ne (traženje pomoći) i el – istigase (traženje izlaza i otklanjanja teškoće)? Da li su dozvoljeni?

Odgovor:

El – istia'netu: Traženje pomoći i potpomaganje u nekoj stvari.

El – istigasetu: Traženje izlaza i otklanjanja teškoće.

Ima ih dvije vrste:

Prva vrsta: Traženje pomoći u oba slučaja od čovjeka u onome što je u mogućnosti da uradi je dozvoljeno. Kaže Uzvišeni Allah: "**Pa ga zovnu u pomoć onaj iz njegova naroda protiv onog iz neprijateljskog naroda**". Kur'an Časni, sura El – Kasas, ajet 15.

Druga vrsta: Traženje pomoći od mrtvaca, ili od onoga koji je odsutan, nešto što nije u mogućnosti da uradi, osim Uzvišeni Allah, kao na primjer da ozdrave bolesni, da otklone štetu. Ovo je veliki širk (mnogoboštvo) koji počinio izводи iz islama.

Pitanje 75: Koja je razlika između dove (molitve) i istigasetu (traženja izlaza)?

Odgovor: Molitva je sveobuhvatna, sadrži u sebi i traženje pomoći u nedaćama, ali el – istigasetu je samo traženje pomoći ili izlaza u nedaćama.

Pitanje 76: Koje su vrste molitve?

Odgovor: Postoje dvije vrste molitve:

Prva vrsta: Molitva pokornosti, kao što su namaz, post i neki drugi ibadeti (vidovi pokornosti), pa kada osoba klanja (obavlja molitvu) ili posti, ona ujedno moli svog Gospodara za oprost grijeha i da bude sačuvana od kazne.

Druga vrsta: Dova kojom se nešto traži, kao na primjer da tražiš riječima od Uzvišenog Allaha da ti podari najljepše dobro ovog i budućeg svijeta.

Pitanje 77: Šta je to rukja (liječenje Kur'anom od vradžbina)? I koje su vrste rukje?

Odgovor: Rukja je ono što se uči nekome da bi se otklonilo zlo od njega, a dijeli se na:

- **Dozvoljena rukja:** Sve što je iz Časnog Kur'ana i Sunneta Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, dove koje su na arapskom jeziku. Onaj kome se uči rukja i onaj koji uči rukju, čvrsto su ubijeđeni da je Allah Taj Koji daje izlječenje. Može se učiti bolesnom i pljuckati u njega, može se učiti na vodu koju će popiti bolesni ili se tom vodom okupati.

- **Zabranjena rukja:** To je ona rukja koja sadrži u sebi molitvu koja je upućena nekom drugom mimo Allahu, ili sadrži talismane i imena čija značenja nisu poznata.

Pitanje 78: Kakav je propis traženja od nekoga da ti prouči rukju (ar. el – istirka)?

Odgovor: Dozvoljeno je tražiti od nekoga da ti prouči rukju i ne kosi se sa oslanjanjem na Uzvišenog Allaha. Treba imati čvrsto ubjeđenje da je Uzvišeni Allah Jedini Koji daje izlječenje, a da je onaj koji uči rukju samo uzrok za izlječenje.

Pitanje 79: Šta su to hamajlije i da li su dozvoljene?

Odgovor: Hamajlija (zapis) je stvar koja se stavi oko vrata djetetu kao zaštita od uroka, ili šejtana, ili bolesti, a mogu je nositi i odrasli i bolesni. Zabranjeno je nositi hamajliju, bez obzira da li sadrži u sebi samo ajete iz Kur'ana ili nešto drugo, zato što se osobi koja je stavi oko vrata, srce veže za tu hamajliju i misli da joj ona donosi dobro ili otklanja zlo, a ne postoji niko drugi ko može da podari dobro ili odvрати zlo osim Uzvišeni Allah. Kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Ko stavi hamajliju taj je počinio širk (mnogoboštvo)"**. Hadis prenosi Ahmed.

U ovo se ubraja i onaj koji nosi ogrlicu ili konac.

Pitanje 80: Šta je to et – teberruk i koje su vrste teberruka?

Odgovor: Et – teberruk⁵ je traženje bereketa, a bereket je trajno dobro i njegovo obilje.

Dijeli se na dvije vrste:

Prva: Dozvoljeni teberruk, to je korišćenje stvari koje su u islamu poznate da su blagoslovljene, kao kada pijemo zemzem vodu radi izlječenja od neke bolesti.

Druga: Zabranjeni teberruk, to je korišćenje stvari koje nisu odobrene šerijatom (u islamskom zakonu) tj. zabranjene su, kao traženje bereketa od drveća, kamenja, ili Ibrahimovih stopa (mjesto na kome je stajao Ibrahim a nalazi se u blizini Kabe), neka je Allahov mir na njega, ili Poslanikovog groba, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, ili od dobrih ljudi.

Pitanje 81: Da li urok okom može naškoditi čovjeku? I kako se liječi od uroka?

Odgovor: Urok okom je istina i to je dokazano u islamu i u praksi. Ako se desi urok preduzimaju se islamske mjere liječenja, kao što su: učenje rukje, kupanje onog koji je urekao i posipanje te vode na onoga koji je urečen.

Pitanje 82: Šta je Et – tijere (zloslutnja)? Da li je dozvoljeno i kako se otklanja?

Odgovor: Et – tijere (zloslutnja) je pojava pesimizma kada nešto vidimo, čujemo i slično tome. Ako nekoga sujevjerje odvraća od njegove potrebe i cilja kojeg je želio ispuniti, taj je učinio nevjerstvo, jer kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Sujevjerje je mnogoboštvo, sujevjerje je mnogoboštvo"**. Hadis bilježe Ahmed i Hakim.

Sujevjerje se otklanja tevvekulom (čvrstim oslanjanjem) na Uzvišenog Allaha i tako što će osoba reći: Allahu moj, nema dobra osim Tvojeg dobra, i nema sujevjerja, i nema božanstva koje zaslužuje da se obožava osim Allaha.

⁵ **Jezičko značenje:** Mnogobrojnost određene stvari i njena pritvrđenost. **Terminološko značenje:** Traženje bereketa (blagoslova), očekivanje istog i ubjeđenje u njega.

Pitanje 83: Kako se ljudi dijele po pitanju ljubavi i mržnje u ime Uzvišenog Allaha?

Odgovor: Po ovom pitanju ljudi se dijele na tri vrste:

1) Oni koje volimo iskreno u ime Uzvišenog Allaha, bez ikakvog miješanja sa mržnjom, a to su vjernici.

2) Oni koje mrzimo iskreno u ime Uzvišenog Allaha, bez ikakvog uplitanja ljubavi i potpomaganja, a to su nevjernici⁶.

3) Oni koje volimo s jedne strane, a mrzimo sa druge strane, a to su vjernici koji čine grijehe; njih volimo zbog njihovog vjerovanja koje posjeduju, a mrzimo kod njih to što čine grijehe.

Pitanje 84: Da li su nam sljedbenici Knjige od jevreja i kršćana braća?

Odgovor: Bratstvo u islamu se dijeli samo na dvije vrste:

Prva vrsta: Vjersko bratstvo među muslimanima, i tu ne ulazi nijedno drugo bratstvo.

Druga vrsta: Porodično bratstvo, to jest braća po ocu i majci.

U Islamu ne postoji ljudsko bratstvo (bratstvo cijelog čovječanstva), nego se treba napraviti razlika između vjernika i nevjernika. Nije dozvoljeno reći nevjerniku ni u kom slučaju: O brate moj.

Pitanje 85: Da li je ispravno reći: kršćanin ili isusovac?

Odgovor: Kada kažemo isusovac, mislimo na to da se neko pripisuje Isusu (Isau) sinu Marije (Merjeme), neka je Allahov mir na njih. Kršćani tvrde da su oni njegovi pripadnici, a Isa je čist od njih, jer su slagali na njega, Isa im nije rekao da je on Allahov sin, nego im je rekao: „Ja sam Allahov rob i poslanik“, pa je preče da kažemo kršćanin, onako kako ih je Uzvišeni Allah u Časnom Kur'anu nazvao. Kaže Uzvišeni Allah: **"Jevreji govore: "Kršćani nisu na Pravom putu!" A kršćani govore: "Jevreji nisu na Pravom putu!" – A oni čitaju Knjigu"**. Kur'an Časni, El – Bekare (Krava), ajet 113.

⁶ Nevjernici se mrze zbog nevjerstva, a nevjerstvo je najveći vid nepravde prema Uzvišenom Gospodaru, Koji nas je stvorio isključivo da Ga obožavamo.

Pitanje 86: Koji su znakovi iskazivanja ljubavi prema nevjernicima?

Odgovor: Neki od tih znakova su:

- Oponašati ih u oblačenju i govoru i u onome što je specifično za njih, kao i davati njihova imena svojoj djeci.
- Boravak u njihovoj državi bez potrebe za tim.
- Pružati im pomoć.
- Prisvajati njihovu historiju i obilježavati njihove praznike.
- Tražiti od Uzvišenog Allaha oprost za njihove mrtve.

Pitanje 87: Da li je dozvoljeno da se družimo sa nevjernicima i da sa njima lijepo postupamo kako bi im približili islam?

Odgovor: Nema sumnje da je obaveza svakom vjerniku da prezire Allahove neprijatelje i da se ogradi od njih i njihovog nevjerstva, jer su tako postupali svi poslanici. A što se tiče toga da vjernik lijepo postupi sa nevjernicima, sa ljubaznošću kako bi oni upoznali islam, nema smetnje i dozvoljeno je, jer je to jedan od načina da pozivamo ljude u islam, ali im ne treba nazivati islamski pozdrav (es selamu alejkum – neka je na vas Allahov mir).

Pitanje 88: Koji su znaci ljubavi prema vjernicima?

Odgovor: Neki od znakova ljubavi prema vjernicima su:

- Potpomaganje vjernika životom, imetkom i upućivanje dove Uzvišenom Allahu za njih.
- Suosjećanje sa njima, u radosti ili žalosti.
- Da im želiš dobro, da ih poštuješ, da ih cijeniš, da budeš blag prema slabima.

Pitanje 89: Koji je najveći grijeh?

Odgovor: Najveći grijeh je širk (mnogoboštvo) tj. da pripišemo Uzvišenom Allahu druga. Kaže Uzvišeni Allah: **"O sinko moj, ne pripisuj Allahu druga, jer, zaista je mnogoboštvo velika nepravda"**. Kur'an Časni, sura Lukman, ajet 13.

Pitanje 90: Koje su vrste širka (mnogoboštva)?

Odgovor: Postoje dvije vrste širka:

1) Veliki širk koji izvodi iz vjere, kao na primjer: prinošenje žrtve nekom drugom mimo Uzvišenom Allahu, ili upućivanje molitve nekom drugom mimo Allahu.

2) Mali širk koji ne izvodi iz vjere, kao na primjer: zaklinjanje nečim drugim mimo Allahom, ili da osoba kaže: Kako Allah želi i ti, da nije Allaha i tebe ne bi bilo to i to, ovo je od Allaha i tebe. Takođe, malo pretvaranje, kao na primjer da čovjek uljepša svoj namaz zbog ljudi. U ovo spada svako sredstvo koje vodi do velikog širka.

Pitanje 91: Šta je to veliki širk?

Odgovor: Veliki širk je da rob pridruži Uzvišenom Allahu druga, i da ga smatra ravnim Gospodaru svih svjetova, da ga voli kao što se Allah voli, da ga doziva, da ima straha od njega, da se na njega oslanja, ili da se njemu pokorava u čemu je nepokornost Allahu, da mu upućuje svaki ibadet mimo Allahu, kao što su: molitva, strah, prinošenje žrtve.

Pitanje 92: Koja je razlika između velikog i malog širka?

Odgovor:

Prvo: Veliki širk neće biti oprosteno, a mali širk će Uzvišeni Allah oprostiti, ako bude htio.

Drugo: Veliki širk poništava sva djela, dok mali širk poništava samo ono djelo u kojem se našao.

Treće: Veliki širk izvodi iz vjere, a mali širk ne izvodi iz vjere.

Četvrto: Veliki širk je uzrok da mušrik (mnogobožac) bude vječno u vatri, dok mali širk je kao i ostali grijesi, ali je teži od velikih grijeha.

Pitanje 93: Definiši zulum – nepravdu, i koje su vrste zuluma?

Odgovor: Stavljanje stvari na pogrešno mjesto, a razlikujemo tri vrste zuluma:

Prva: Nepravda koju rob učini prema sebi, kao što je širk (mnogoboštvo), to je najteža vrsta nepravde.

Druga: Nepravda koju čovjek čini prema sebi grijешenjem.

Treća: Nepravda koju čovjek učini prema drugima, da ubije nekog, da mu oduzme imetak, ili čast.

Pitanje 94: Šta je bid'at – novotarija?

Odgovor: Novotarija je stvar koja se ubaci u vjeru, a za šta nema dokaza u islamu koji upućuje na to. Pa svako ko obožava Uzvišenog Allaha sa nečim što Uzvišeni Allah nije propisao, ili nije to radio Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, je novotarija (ar. bid'at).

Pitanje 95: Šta je to er-rija' – pretvaranje? I koje su vrste pretvaranja?

Odgovor: Pretvaranje (ar. er – rija') je da se osoba pretvara pred drugima radeći dobra djela kako bi je oni pohvalili, a vrste pretvaranja su sljedeće:

1) Da pretvaranje bude uzrok da se uradi djelo, i ova vrsta pretvaranja ulazi u osnove vjerovanja i poništava sva djela.

2) Da djelo bude radi Uzvišenog Allaha i radi ljudi, ova vrsta i vrsta prije nje su na istom stepenu; osoba će biti kažnjena za to djelo, a ne nagrađena. I kao takvo djelo neće biti prihvaćeno.

3) Da djelo bude radi Uzvišenog Allaha, a zatim u namjeru uđe pretvaranje: pa ako čovjek otkloni pretvaranje i ogradi se od njega, neće mu škoditi, a ako ga prihvati i bude miran sa pretvaranjem, to djelo će biti odbačeno.

4) Da pretvaranje bude nakon već urađenog dobrog djela: ovo su sumnje koje ne utiču na ispravnost djela, niti utiču na osobu koja je uradila to djelo.

Pretvaranje može na mnogo načina ući kod čovjeka prilikom činjenja dobrih djela, pa se treba kloniti pretvaranja, kako bi se čovjek sačuvao da ne upadne u pretvaranje a da toga nije svjestan.

Pitanje 96: Kako se liječi pretvaranje?

Odgovor: Potrebno je da osoba kad joj duša počne došaptavati, da se sjeti da je Uzvišeni Allah Jedinj Koji zasluđuje da Mu se upućuju riječi zahvale i hvaljenja, da se sjeti Allahove veličine, da odbaci pretvaranje, da se bori protiv duše kako bi se zaštitila od pretvaranja, da se prisjeti da će pretvaranje pokvariti djelo u kojem se nađe i da je onaj koji se pretvara griješanj, s tim da stalno moli Uzvišenog Allaha da je zaštiti od pretvaranja, kao što je došlo u riječima Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Allahu moj, ja tražim zaštitu kod Tebe da ti ne pripisujem druga, a da to znam, a tražim od Tebe oprosta za ono što ne znam"**. Prenosi ga Ahmed.

Pitanje 97: Koliko vrsta licemjerstva (ar. nifak) postoje?

Odgovor: Postoje dvije vrste licemjerstva:

Prva vrsta: Licemjerstvo u vjerovanju: to je kad čovjek ispoljava vjerovanje, a sakriva nevjerstvo. Ovo je nešto što izvodi iz vjere, i ako osoba umre sa ovakvim oblikom licemjerstva, umrla je u nevjerstvu.

Druga vrsta: Licemjerstvo u djelima: ne izvodi iz vjere, ali je osoba u opasnosti. Neka od svojstava licemjerstva u djelima su: kada govori laže, kada obeća ne ispuni, kada se raspravlja bestidno se raspravlja, a kada mu se nešto povjeri iznevjeri.

Pitanje 98: Da li je dozvoljeno zavjetovanje (ar. en – nezr)?

Odgovor: Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, je zabranio zavjetovanje, a što se toga tiče, objašnjenje je sljedeće:

- Ako je zavjetovanje bilo radi Uzvišenog Allaha, to je ibadet i obaveza je ispuniti to zavjetovanje.

- Ako je zavjetovanje radi bilo čega drugog mimo Allaha, onda je to zavjetovanje grijeh, zabranjeno je i nije dozvoljeno ispuniti ga, zbog riječi Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Ko se bude zavjetovao da bude pokoran Allahu, pa neka ga ispuni, a ko se zavjetuje da uradi grijeh prema Allahu, pa nemoj da ga ispuni"**.

Pitanje 99: Da li je sihr (vradžbina) dozvoljen?

Odgovor: Sihr je zabranjen. Došlo je u govoru Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, da je rekao: "**Klonite se sedam upropašćujućih grijeha**". Pa su ashabi (drugovi Poslanika) upitali: "**A koji su to grijesi**"? Pa je odgovorio: "**Pripisivanje Allahu druga, sihr, ...**". Prenose ga Buhari i Muslim.

Pitanje 100: Šta je to en – nušretu⁷ i da li je dozvoljen?

Odgovor: En-nušretu je liječenje osobe koja je bolesna od sihra. A on se dijeli na dvije vrste:

- Ako je nušretu od sihra, onda je to djelo šejtana.
- Ako je od rukje iz Kur'ana Časnog i sunneta Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, dozvoljen je.

Pitanje 101: Šta je to et – tiveletu?

Odgovor: Et – tiveletu je vrsta sihra, a nazivaju je es – sarfu, kako bi razdvojili supružnike jedno od drugog, ili el – 'atfu, kako bi spojili dvije osobe (to jest da stupe u brak bez njihove volje). Tiveletu je mali širk (mnogoboštvo), kao što je došlo u govoru Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: "**Zaista su rukja, hamajlije i tiveletu širk**". Prenose ga Ahmed i Ebu Davud.

Ovdje se misli na rukju koja je zabranjena a sadrži nerazumljive riječi i govor, ili se spominju imena šejtana. Nikako se ne misli ovdje na rukju koja je propisana i dozvoljena u islamu.

Pitanje 102: Da li je dozvoljeno posjetiti gataru i vračara?

Odgovor: El – kahin je onaj koji misli da zna nevidljive stvari uz pomoć šejtana. Arraf je onaj koji misli da zna stvari na osnovu nekih dokaza, a ono što spaja kahina i arrafa jeste to što obojica prizivaju poznavanje nevidljivih stvari.

Muslimanima je zabranjeno da idu kod njih, a ako musliman ode kod njih, pa čak i ako ne povjeruje u ono što mu kažu, neće mu biti primljen namaz četrdeset dana. Ako pak povjeruje u ono što mu kažu, počinio je nevjerstvo u ono sa čime je došao Muhammed, neka je Allahov blagoslov i mir na njega.

⁷ En – nušretu je običaj predislamskih Arapa da liječe sihr sihrom.

Pitanje 104: Šta znači traženje kiše pomoću zvijezda?

Odgovor: Tražiti kišu pomoću zvijezda je da osoba smatra da zvijezde spuštaju kišu.

Pitanje 104: Kada će traženje kiše pomoću zvijezda biti veliki, a kada mali širk (mnogoboštvo)?

Odgovor:

- Kada čovjek bude vjerovao da zvijezde imaju utjecaj na kišu, mimo Allahove volje, ubjeđenjem da zvijezde stvaraju kišu, onda je to veliki širk. Kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Kaže Uzvišeni Allah: Neki od mojih robova su postali vjernici u Mene i nevjernici; onaj koji kaže: Došla nam je kiša Allahovom voljom i Njegovom milošću, taj je vjernik u Mene a nevjernik u zvijezde. A ko kaže došla nam je kiša zbog te i te zvijezde, taj je nevjernik u Mene, a vjernik u zvijezde"**. Prenose ga Buhari i Muslim.

- A onaj koji bude vjerovao da zvijezde imaju utjecaj na kišu Allahovom voljom, i to da je Uzvišeni Allah dao da ta zvijezda bude uzrok da padne kiša, i da je običaj da kada se pojavi ta zvijezda da padne kiša. Ovo je zabranjeno i ovo je mali širk, zato što se pripisuje Allahova blagodat nekom drugom. A što se tiče uzimanja zvijezda kao dokaza za računanje vremena ili dolazak godišnjih doba, kao kada kaže: Kada se pojavi ta zvijezda počinje doba kiša, ili počinju da rađaju plodovi, ovo nije zabranjeno, nema smetnje da se tako kaže.

Pitanje 105: Da li je dozvoljeno da se kaže muslimanu da je nevjernik?

Odgovor: Nije dozvoljeno da kažemo muslimanu da je nevjernik, niti da je nevjernik niti da je licemjer sve dok ne uradi javno nešto što upućuje na jedno od toga dvoga, a na nama je da ono što je tajno prepustimo Uzvišenom Allahu. Ne smije se zanemariti ova stvar, nego se treba posavjetovati sa učenim ljudima u vezi ovoga.

Pitanje 106: Kako se dijele grijesi?

Odgovor: Grijesi se dijele na dvije vrste:

- Veliki grijesi
- Mali grijesi.

Pitanje 107: Koji su to veliki grijesi?

Odgovor: Svaki grijeh koji kao posljedicu sadrži prijetnju i kaznu na ovom svijetu, koji iziskuje prokletstvo ili srdžbu Gospodara, kao što su blud, neposlušnost roditeljima i drugi.

Veliki grijешnik je pod Allahovom voljom, pa ako Uzvišeni Allah želi oprostiće mu, a ako želi kazniće ga.

Pitanje 108: Kako da se očistimo od grijeha?

Odgovor: Od grijeha se čistimo: iskrenim pokajanjem, traženjem oprosta, činjenjem dobrih djela, dovama upućenim Uzvišenom Allahu, iskušenjima, zauzimanjem Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, na Sudnjem danu, Allahovom milošću.

Pitanje 109: Da li pokajanje briše sve grijehe? I do kada traje vrijeme pokajanja? I koja je nagrada pokajnika?

Odgovor: Da, pokajanje briše sve grijehe i osoba se može pokajati sve dok Sunce ne izađe sa zapada, ili sve dok duša ne napusti tijelo. A nagrada za pokajnika je to što će sva njegova loša djela biti zamijenjena dobrim djelima.

Pitanje 110: Koje je to iskreno pokajanje?

Odgovor: Iskreno pokajanje je ono koje je iz srca, a koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) Klonjenje od tog grijeha,
- 2) Kajanje zbog činjenja tog grijeha,
- 3) Čvrsta odluka da se nikako više ne vratiš tom grijehu,
- 4) Ako je u tom grijehu neka nepravda prema nekoj osobi, onda joj tu nepravdu moraš otkloniti i dovesti za nju.

Pitanje 111: Kakav će završetak imati vjernici koji su grijeshili?

Odgovor: Vjernici grijeshnici će biti na tri stepena:

Prvi stepen: Oni čija dobra djela budu prevagnula loša djela, pa će ući u džennet odmah i nikako ih neće dotaći vatra.

Drugi stepen: Oni čija su dobra i loša djela jednaka, oni će biti na brdu između dženneta i džehennema onoliko koliko Uzvišeni Allah bude htio, a zatim će ući u džennet.

Treći stepen: Oni čija loša djela prevagnu, to su oni koji su ogrezli u velikim grijesima i razvratu, a koji imaju osnovu vjerovanja. Oni će biti u vatri onoliko koliko će biti dovoljno da se očiste od grijeha, a zatim će izaći iz vatre čisti od grijeha i ući u džennet.

Pitanje 112: Da li je dozvoljeno da se osoba šali sa nekim riječima u kojima se izruguje Uzvišeni Allah, ili Njegov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, ili vjera Islam?

Odgovor: Ovo djelo je nevjerstvo i licemjerstvo, pa makar iz razloga da nasmiје ljude, jer kaže Uzvišeni Allah: "A ako ih pitaš, oni će sigurno reći: Mi smo samo razgovarali i zabavljali se. Reci: Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali? Ne izvinjavajte se! Jasno je da ste nevjernici, a tvrdili ste da ste vjernici". Kur'an Časni, sura Et – Tevba, ajet 65 – 66.

Pitanje 113: Kakve obaveze imamo prema ashabima (drugovima) Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, i prema njegovoj porodici?

Odgovor: Naša obaveza prema njima je da ih volimo, da su nam čisti i srce i jezik prema njima, da prenosimo njihove vrline, da odstupimo od spominjanja loših stvari o njima, da se klonimo onoga što se desilo među njima, da ih branimo od onih koji ih napadaju i da se ogradimo od svakog onog koji im želi nauditi. Kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: "**Nemojte psovati moje ashabe...**". Prenose ga Buhari i Muslim.

Pitanje 114: Šta želi šejtan od čovjeka?

Odgovor: Postoji sedam načina koje šejtan koristi kako bi zaveo čovjeka od istine i odveo ga u zabludu, a to su:

Prvi: Da čovjek učini širk i nevjerstvo;

Drugi: Da uradi novotariju u vjerovanju i da ostavi slijeđenje Poslanikovog, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, puta;

Treći: Da čini velike grijehe;

Četvrti: Da čini male grijehe;

Peti: Da se pozabavi sa lijepim stvarima a da ostavi obaveze;

Šesti: Da se pozabavi sa dobrim djelima ali da ostavi neka koja su bolja od tih;

Sedmi: Da šejtan pokrene svoju vojsku sastavljenu od ljudi i šejtana, kako bi uznemiravali vjernike sa raznim stvarima.

Pitanje 115: Da li je vjernik obavezan da se boji da ne upadne u licemjerstvo?

Odgovor: Da, pa i sami ashabi su se bojali licemjerstva u djelima, kaže ibnu ebi Mulejke: "**Sreo sam se sa trideset ashaba Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, i svi su se plašili za sebe od licemjerstva**". Prenosi ga Buhari.

Pitanje 116: Da li grijeseenje ima posljedice na čovjeka?

Odgovor: Da, grijeseenje ima mnogo posljedica, a neke su:

- Posljedice na srce: grijeseenje usađuje usamljenost, tminu, poniženje i onaj koji griješi neće moći da vidi Uzvišenog Allaha na Sudnjem danu.
- Posljedice na čovjeka: grijeseenje uklanja blagoslov, otežava život, otežava stvari i otežava pokornost;
- Posljedice na zajednicu: grijeseenje uskraćuje blagodat sigurnosti i vjerovanja, a zemljom zavlada neko drugi i grijesi budu uzrok da kiša prestane padati.

Pitanje 117: Odakle će musliman učiti o svom vjerovanju?

Odgovor: Musliman će učiti o svom vjerovanju iz Časnog Kur'ana i iz govora Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, a shodno tome kako su razumjeli ashabi i prve generacije muslimana, Allah bio zadovoljan njima.

Pitanje 118: Da li je dozvoljeno reći za nekoga da je šehid?

Odgovor: Reći za nekoga da je šehid je isto kao da mu kažemo da će biti u džennetu. Stav ispravne uleme za to je da je zabranjeno za bilo koga kategorički tvrditi da će biti u džennetu, kao i da će u džehennem, osim da na to upućuje govor Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega. Iz ovoga se shvata da nam nije dozvoljeno reći za nekoga da je šehid, ali zato kažemo za nekoga koji je bio dobar: Nadamo se da će biti šehid, ili molimo Allaha da ga primi među šehide i tome slično.

Pitanje 119: Da li je dozvoljeno reći: tako je vrijeme htjelo, ili tako je računica odredila?

Odgovor: Ove riječi nisu dozvoljene, zato što je nemoguće da vrijeme nešto želi, računici ili okolnosti, jer je Allah Jedini Koji radi šta želi.

Pitanje 120: Da li je dozvoljeno zaklinjati se: života mi Allahovog, ili Allahove mi moći?

Odgovor: Nema smetnje da se musliman zaklinje ovim zakletvama, jer je dozvoljeno zaklinjati se Allahom, Njegovim imenima i Njegovim svojstvima, a život je svojstvo Uzvišenog Allaha, kao i moć. Pa se može zaklinjati sa: Allahovog mi znanja, Allahove mi moći, Allahove mi snage, i tako dalje.

Pitanje 121: Da li je dozvoljeno zaklinjati se: Tako mi Kabe, časti mi, ili ugovora mi mog?

Odgovor: Nije dozvoljeno zaklinjati se ovim stvarima, jer je to vrsta širka, prema riječima Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: "**Ko se zakune nečim drugim mimo Allahom, učinio je nevjerstvo ili širk**". Prenosi ga Tirmizi ocijenivši ga dobrim, a Hakim ga je ocijenio vjerodostojnim.

Što se tiče riječi: Ugovora mi mog, time se ne želi zakleti, već znači da je čovjek pod nečijom zaštitom i odgovornošću, pa je dozvoljena, a ako se želi zakletva onda je zabranjena.

Pitanje 122: Da li je dozvoljeno da se osoba ljuti kada je zadesi neko iskušenje?

Odgovor: Ljudi se dijele na četiri kategorije kada je u pitanju iskušenje:

Prva kategorija: Oni koji se ljute, a njih je više vrsta:

1) Da se čovjek ljuti iz srca na svog Gospodara i da mu bude muka na Allahovu odredbu, ovo je strogo zabranjeno;

2) Da čovjek bude ljut jezikom, kao kada upućuje molitvu prokletstva, zapomaganja ili kukanja, ovo je zabranjeno.

3) Da ljutnja bude iskazana djelima, kao udaranje u lice, cijepanje džepova, čupanje kose, ovo je zabranjeno.

Druga kategorija: Oni koji se strpe, a ovo je obaveza.

Treća kategorija: Oni koji su zadovoljni, tako da mu bude svejedno zadesilo ga iskušenje ili ne, on je zadovoljan, ovo je dozvoljeno.

Četvrta kategorija: Oni koji su zahvalni na iskušenjima i ovo je najbolja kategorija, da se zahvaljuje Uzvišenom Allahu na ono što ga je zadesilo, zbog toga što zna da mu Allah time želi oprostiti grijeh, kao što kaže Allahov Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega: **"Vjernika ne zadesi nikakva nedaća ili bolest, ni žalost ni tuga, ni neugodnost ni potištenost, pa čak ni ubod trna, a da mu Allah za to ne oprosti dio njegovih grijeha"**. Prenose ga Buhari i Muslim.

Pitanje 123: Da li je dozvoljeno suditi po drugom zakonu mimo onoga koji je Uzvišeni Allah propisao (šerijat)?

Odgovor:

- Ko ne bude sudio po Allahovom zakonu, smatrajući ga manje vrijednim, ili ga prezirući, ili vjerujući da je drugi zakon primjereniji i bolji za ljude, taj je nevjernik, učinio je veliki grijeh koji izvodi iz vjere.

- Ko ne bude sudio po Allahovom zakonu, ali ga ne smatra manje vrijednim, niti ga prezire, niti vjeruje da je drugi zakon primjereniji i bolji za ljude, ali sudi po nekom drugom zakonu zbog strasti, ili zbog neke ovosvjetske dobiti, ili da bi dobio parnicu, ili da bi se osvetio, a pritom je svjestan da je time nepokoran prema Allahu i Njegovom Poslaniku, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, taj nije učinio nevjerstvo koje ga izvodi iz vjere, nego je uradio veliko zlo i veliki grijeh, a to je malo nevjerstvo.

Pitanje 124: Šta se misli pod srednjim putem u vjeri?

Odgovor: Srednji put u vjeri je: da čovjek ne pretjera i ne pređe granice koje je Uzvišeni Allah odredio, niti da oduzme nešto od onoga što je Allah propisao, niti oduzme od Allahovih naredbi koje je naredio.

Pitanje 125: Šta je to fitna (smutnja)? Kako treba musliman da se ponaša u tim smutnjama?

Odgovor: Smutnja je iskušenje i ispit, a postoje dvije vrste:

- **Smutnja sumnji:** kao što je sumnjanje u nekim stvarima u vjeri, poput vjerovanja, ibadeta, dozvoljenih i zabranjenih stvari.
- **Smutnja strasti:** kao smutnja u imetku, u djetetu, bludu, krađi, zabranjenom pogledu.

Kako se treba ponašati u tim smutnjama? U tim situacijama treba tražiti utočište kod Uzvišenog Allaha od njenog zla, i kloniti se od nje, činiti što više dobrih djela, družiti se sa dobrim ljudima i odbaciti sumnje svakog smutljivca.

Pitanje 126: Šta je to riddet (odmetanje) od vjere? Koliko je vrsta riddeta i da li je dozvoljen?

Odgovor: Riddet (odmetništvo) je nevjerstvo poslije vjerovanja, a to će biti ako osoba uradi nešto od djela koja poništavaju islam.

Vrste odmetništva su sljedeće:

1) **Odmetništvo riječima:** kao što je psovanje Uzvišenog Allaha, ili Njegove poslanike, ili meleke, prizivanje gajb stvari (nevidljive, ljudima nedokučive stvari kao što su džennet, džehennem), ili prizivanje poslanstva, upućivanje ibadeta nekom drugom mimo Allahu, ili ruganje bilo čemu od onoga što je od vjere.

2) **Odmetništvo djelima:** činjenje sedžde kipu ili drvetu, prinošenje žrtve kipu ili drvetu, upućivanje molitve mrtvima, traženje pomoći od mrtvih, ili postavljanje sihra.

3) **Odmetništvo u vjerovanju:** vjerovanje da Uzvišeni Allah ima druga, ili da su blud i alkohol ili kamata dozvoljeni, pa čak i ako ne bude ništa od toga radio; ili da vjeruje da je neki drugi put bolji od Poslanikovog puta, neka je Allahov blagoslov i mir na njega.

4) **Odmetništvo** u nečemu od onoga što je spomenuto u prve tri vrste, kao kada neko sumnja da je širk zabranjen, ili sumnja u vjeru islam, ili sumnja da je islam pogodan za naše vrijeme, ili da sumnja da su mušrici (mnogobošci) nevjernici.

Propis odmetništva:

Onaj koji se odmetne od islama, najprije se pozove da se pokaje, pa ako se pokaje i povrati se, biće primljeno od njega pokajanje i biće ostavljen na miru, ali ako se ne pokaje izvršiće se šerijatska kazna nad njim. Pa ako se odrekne od islama a umre ili bude ubijen, neće ga gasuliti (šerijatsko kupanje pred ukopavanje u grob), niti će mu se klanjati dženaza, niti će ga ukopati u muslimansko groblje.

الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات

I neka je hvala Allahu čijom blagodat se upotpunjuju dobra djela.

